

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJĄ

2019-04-25 Nr. 4D-2019/1-169
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2019 m. vasario 4 d. gavo X (toliau citatose ir tekste vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos (toliau citatose ir tekste vadinama – Kanceliarija) pareigūnų veiklos (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo 2018-12-31 prašymą, susijusį su Vytauto Didžiojo universiteto (toliau citatose ir tekste vadinama – VDU) veikla (toliau citatose ir tekste vadinama – Prašymas).

2. Pareiškėjas skunde nurodo:

2.1. Prašymu kreipėsi į Kanceliarijos Teisės departamento (toliau citatose ir tekste vadinama — Departamentas) direktorių ir paprašė įvertinti bei atsakyti: „kodėl VDU reglamentas (VDU dokumentų valdymo tvarkos aprašas) neįtvirtina ir neužtikrina MSĮ [Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas] 62.7 straipsnyje nustatytos tvarkos?“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

„Kanceliarija patvirtino, kad prašymas buvo registruotas [...] Nr. G-2018-12347.“

„2019-01-17 gavau el. laišką“, kuriuo buvo pateiktas Departamento raštas Nr. S-2019-270 [...]“ (toliau vadinama – Atsakymas);

2.2. „Skundo esmė“:

2.2.1. Atsakymu „neatsakoma iš esmės ir klaidinama“;

2.2.2. Atsakymu „atsakoma nemotyvuotai“;

2.2.3. Atsakymu „neužtikrinami Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo [...] [toliau citatose ir tekste vadinama – VAI] 3 straipsnyje įtvirtinti principai“;

2.2.4. „Nesiimama veiksmų, kuriuos prašiau atlikti: „įvertinti ir atsakyti įstatymo nustatyta tvarka: kodėl VDU reglamentas (VDU dokumentų valdymo tvarkos aprašas) neįtvirtina ir neužtikrina MSĮ 62.7 straipsnyje nustatytos tvarkos?“

2.2.5. „Manau, kad Kanceliarijos veiksmai yra biurokratizmas.“

3. Pareiškėjas prašo Seimo kontrolierių ištirti skundą dėl „galimo Kanceliarijos pareigūnų ir tarnautojų piktnaudžiavimo ir (arba) biurokratizmo“, pripažinti skundą pagrįstu.

TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Iš kartu su skundu pateiktų dokumentų nustatyta:

4.1. Prašyme (2018-12-31 išsiųstame elektroninio pašto adresu [...]) pažymėta: „Maloniai prašau visų adresatų įvertinti ir atsakyti įstatymo nustatyta tvarka: kodėl VDU reglamentas (VDU dokumentų valdymo tvarkos aprašas) neįtvirtina ir neužtikrina LR MSĮ 62.7 straipsnyje nustatytos tvarkos? [...]. Ar Valstybinės aukštosios mokyklos rektorius, leisdamas įsakymus, turi klausyti įstatymo?“

4.2. Atsakyme pažymėta:

4.2.1. „Departamentas Seimo kanclerės [toliau citatose ir tekste vadinama – Kanclerė] pavedimu išnagrinėjo Prašymą, kuriame pranešate apie valstybinio universiteto, Seimo kontrolieriaus bei teismų veiksmus, nagrinėjant Jūsų prašymus.

Atsakydami į Jūsų prašymą dėl Akademinės etikos ir procedūros kontrolieriaus tarnybos [toliau citatose ir tekste vadinama – Tarnyba] kontroliavimo, pranešame, kad Kanceliarija nėra įgaliota vykdyti Tarnybos kontrolės“;

4.2.2. „Atsakydami į Jūsų prašymą dėl kreipimosi į kompetentingas Europos žmogaus teises ginančias institucijas raštu, pažymime, kad Kanceliarijos paskirtis – padėti Lietuvos Respublikos Seimui įgyvendinti jo funkcijas ir užtikrinti Seimo veiklą. Tarp Kanceliarijos nuostatuose, patvirtintuose Seimo valdybos 2008-10-07 sprendimu Nr. 2434 [...], numatytų Kanceliarijos uždavinių ir funkcijų nėra numatyta funkcija suinteresuotųjų trečiųjų asmenų prašymu kreiptis į įvairias Lietuvos Respublikos, užsienio valstybių ar tarptautines institucijas dėl galimų šių asmenų teisių ir teisėtų lūkesčių pažeidimo“;

4.2.3. „Taip pat pažymime, kad neturime duomenų, kad Kanceliarijoje dirbantys valstybės tarnautojai ir kiti darbuotojai tyčiotūsi iš žmonių ar savo veiksmais pažeistų jų orumą. Pažymime, kad valstybės tarnautojo elgesys, susijęs su tarnybinių pareigų atlikimu, diskredituojantis valstybės tarnybą, menkinantis įstaigos ar paties tarnautojo reputaciją, žeminantis žmogaus orumą, ar kiti veiksmai, tiesiogiai pažeidžiantys žmonių konstitucines teises, yra nesuderinami su pagrindiniais valstybės tarnautojų tarnybinės etikos principais.“

5. Pastebėtina, kad Seimo kontrolierius, 2018-12-19 raštu atsisakydamas nagrinėti Pareiškėjo skundą Nr. 4D-2018/1-1751, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 3 dalimi, pagal kurią Seimo kontrolieriui suteikta teisė nutraukti susirašinėjimą su pareiškėju, jeigu jis piktnaudžiauja teise kreiptis į Seimo kontrolierių, nutraukė susirašinėjimą su Pareiškėju VDU ir kitų universitetų veiklos klausimais.

6. Seimo kontrolierius, atsižvelgęs į pirmiau nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Kanceliariją, prašydamas paaiškinti, ar pažymos 4.2 nurodytas Atsakymas yra Kanceliarijos atsakymas į Prašymą, kurio turinys pacituotas pažymos 4.1 punkte; jeigu taip – prašyta paaiškinti, kodėl nėra pateiktas atsakymas į Prašyme nurodytą klausimą; tuo atveju, jeigu Atsakymas nėra Kanceliarijos atsakymas į Prašymą, prašyta pateikti Kanceliarijos atsakymo į Prašymą kopiją; tuo atveju, jeigu Kanceliarija nebuvo pateikusi atsakymo į Prašymą, paaiškinti priežastis ir pateikti Pareiškėjui atsakymą teisės aktuose nustatyta tvarka (Seimo kontrolieriui – jo kopiją) ir kt.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

7. Kanceliarija Seimo kontrolierių informavo, pateikė dokumentus bei paaiškinimus, iš kurių nustatyta:

7.1. „[...] Pareiškėjo skunde nurodytas [...] [pažymos 2.1 punktas] ***Prašymo registravimo numeris neatitinka skunde pateikiamo prašymo turinio***. Tikėtina, kad dėl labai didelio Pareiškėjo pateikiamų prašymų kiekio (***2019-12-31 Kanceliarijai jis pateikė net tris prašymus***) Pareiškėjas galėjo nurodyti ne tuos prašymų registravimo (ir atitinkamai atsakymų į juos) duomenis“;

7.2. „Norime pažymėti, kad [...] minimu Atsakymu [Departamento 2019-01-16 raštu Nr. S2019-270] buvo atsakyta į Pareiškėjo 2018-12-31 prašymą, kuris, be kitų adresatų, buvo adresuotas ir Kanclerei [...] [šio prašymo turinys nurodytas pažymos 7.3 punkte; toliau citatose ir tekste vadinama – Prašymas-2]. Būtent Prašymui-2 ir buvo suteiktas Pareiškėjo skunde Seimo kontrolieriui nurodytas [...] registravimo numeris: „G-2018-12347“;

7.3. Kanceliarija nesutinka su Pareiškėjo argumentais, kad Atsakymu „nebuvo atsakoma iš esmės ir klaidinama, atsakoma nemotyvuotai bei neužtikrinami VAĮ 3 straipsnyje įtvirtinti principai. Prašyme-2 p. X prašė: 1) nustoti tyčiotis iš Jo, 2) kontroliuoti Tarnybą, 3) kreiptis į kompetentingas

Europos žmogaus teises ginančias institucijas raštu ir ginti Jo, kaip studento ir kaip žmogaus, teises Europos Sąjungos lygmenyje bei 4) imtis veiksmų. Departamentas Atsakyme aiškiai ir motyvuotai pagal savo kompetenciją atsakė į pirmus tris išdėstytus prašymus.“

„Į ketvirtąjį prašymą (dėl prašymo imtis veiksmų) nebuvo atsakyta dėl jo neapibrėžtumo ir neįgyvendinamumo“;

7.4. „Pagal [...] Pareiškėjo skunde nurodomą Prašymo turinį [...] spėjame, kad tai gali būti Pareiškėjo 2018-12-31 prašymas, kuris Kanceliarijoje buvo užregistruotas 2019-01-02 Nr. G-2019-8.

Prašymas buvo adresuotas Departamento direktoriui ir Švietimo ir mokslo komitetui ir jo pirmininkui (ir kitiems ne mūsų įstaigos adresatams). Prašyme ir buvo pateikti klausimai, susiję su VDU reglamentu. Į šį Prašymą teisės aktų nustatytais terminais atsakė Departamentas [raštu] Nr. S-2019-471 ir Seimo Švietimo ir mokslo komitetas [raštu] Nr. S-2019-60 (prašymo ir atsakymo kopijos pridedamos)“;

7.5. Departamento 2019-01-28 rašte Nr. S-2019-471, atsakant į Prašymą (toliau vadinama – Atsakymas-2), pažymėta:

„Paaiškiname, kad Lietuvos Respublikos įstatymas yra aukščiausia teisinę galią turintis norminis teisės aktas, įstatymų normose nustatomos bendro pobūdžio taisyklės, kurios poįstatyminiuose teisės aktuose gali būti detalizuojamos, nustatoma jų įgyvendinimo tvarka. Pagal Konstitucinį Tesimą poįstatyminis teisės aktas yra įstatymo nustatytais pagrindais ir tvarka kompetentingo organo priimtas teisės aktas. Poįstatyminis aktas paprastai yra valdymo aktas. Juo įgyvendinamos įstatymo normos, toks teisės aktas negali pakeisti paties įstatymo ir sukurti naujų bendro pobūdžio teisės normų, kurios savo galia konkuruotų su įstatymo normomis.

Lietuvos Respublikos įstatymuose įtvirtintų elgesio taisyklių privaloma laikytis visiems Lietuvos Respublikos fiziniams ir juridiniams asmenims. Įstatymų nesilaikymas užtraukia įstatymuose nustatytą atsakomybę“;

7.6. Seimo Švietimo ir mokslo komitetas 2019-01-07 raštu Nr. S-2019-60, atsakydamas į Prašymą, pažymėjo:

„Informuojame, kad pagal MSĮ 35 straipsnį VDU savo veikloje vadovaujasi statutu. VDU naujausia statuto redakcija Seimo nutarimu buvo patvirtinta 2018-06-05 ir joje MSĮ įstatymo 62 straipsnio 7 dalies nuostata yra įtvirtinta 44.21 punkte. Jeigu Jūs tvirtinate, kad VDU rektorius neužtikrina MSĮ 62 straipsnio 7 dalyje įtvirtintos nuostatos įgyvendinimo ir yra pažeidžiamos procedūros, siūlome kreiptis į Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierių“;

7.7. Kanceliarija atkreipė dėmesį į tai, „kad Pareiškėjas į Kanceliariją kreipėsi jau daugybę kartų, savo raštuose dažnai kartodamas ankstesniuose kreipimuose išdėstytus prašymus, todėl, atsižvelgiant į VAI 14 straipsnio 5 dalies 4 punkte išdėstytą nuostatą, kad prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo sprendimu gali būti apskritai nebenagrinėjamas, jeigu paaiškėja, kad tuo pačiu klausimu atsakymą yra pateikęs arba sprendimą yra priėmęs viešojo administravimo subjektas, į kurį kreiptasi, arba kitas kompetentingas viešojo administravimo subjektas ir asmuo nepateikia naujų faktinių duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu, Kanceliarija kiekviename atsakyme nebedėsto visų pasikartojančių atsakymą pagrindžiančių teisinių pagrindų.“

Tyrimui reikšmingi Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai

8. Įstatymai

8.1. *Mokslo ir studijų įstatymo (MSĮ) 62 straipsnio 7 dalyje* nustatyta: „7. Aukštosios mokyklos vadovas arba jo įgalioti asmenys, gavę studentų rašytinius prašymus, skundus ar pranešimus dėl šiame įstatyme ar kituose teisės aktuose nustatytų jų teisių arba teisėtų interesų pažeidimų, privalo per 15 kalendorinių dienų juos išnagrinėti ir raštu atsakyti.“

8.2. *Viešojo administravimo įstatymo (VAĮ) 3 straipsnyje* nustatyta: „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: 1) įstatymo viršenybės. Šis

principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 2) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...]; 13) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.“

9. Kiti teisės aktai

9.1. *Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2008-10-07 sprendimu Nr. 2434 (Nuostatai), nustatyta:*

9.1.1. „6. Seimo kanceliarijos uždaviniai, sudarant sąlygas Seimui vykdyti Konstitucijoje nustatytus įgaliojimus: 6.1. dalyvauti sudarant tinkamas sąlygas teisėkūros procesui Lietuvos Respublikoje, organizuoti sklandų teisėkūros procesą Seime, [...]; 6.8. teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka įgyvendinti valstybės įmonės savininko teises ir pareigas valstybės įmonėse.“

9.1.2. „7. Seimo kanceliarija, vykdydama jai pavestus uždavinius, atlieka šias funkcijas: 7.1. padeda Seimui [...] rengti įstatymų, nutarimų ir kitų teisės aktų projektus, atlikti parlamentinę kontrolę ir kitas funkcijas; 7.2. rengia įstatymų, Seimo nutarimų ir kitų Seimo ir Seimo valdybos priimamų teisės aktų projektus; [...] 7.4. nustatyta tvarka nagrinėja gautus dokumentus; [...] 7.13. teikia visuomenei teisinę informaciją apie Seimo priimtus teisės aktus [...] 7.25. įgyvendina kitas įstatymuose, Seimo statute ir kituose teisės aktuose Seimo kanceliarijai priskirtas funkcijas.“

9.2. *Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2007-09-19 sprendimu Nr. 1795 patvirtintose Asmenų prašymų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos Seime ir Seimo kanceliarijoje taisyklėse (toliau vadinama – Prašymų nagrinėjimo taisyklės) nustatyta:*

9.2.1. „9. Prašymai ir skundai nagrinėjami pagal Institucijos kompetenciją. [...]“

9.2.2. „34. Jeigu prašymą ar skundą nagrinėjantis padalinys nustato, kad [...] prašymo turinys nekonkretus ir nesuprantamas ir dėl to negalima tokio prašymo išnagrinėti, prašymo nagrinėjimas padalinio vadovo sprendimu nutraukiamas. Apie tokio prašymo nagrinėjimo nutraukimą padalinys ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos praneša asmeniui.“

9.2.3. „37. Prašymas, su kuriuo tas pats asmuo per vienus metus kreipiasi tuo pačiu klausimu, kurį padalinys ar kiti padaliniai jau išnagrinėjo ir pateikė atsakymą, [...] pakartotinai nenagrinėjamas, jeigu nenurodomos naujos aplinkybės, sudarančios prašymo pagrindą, ar nepateikiami papildomi argumentai, leidžiantys abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu. Kai pakartotinis prašymas nenagrinėjamas, prašymą gavęs padalinys per 5 darbo dienas nuo pakartotinio prašymo gavimo Institucijoje dienos praneša asmeniui prašymo nenagrinėjimo priežastis.“

9.2.4. „57. Atsakymas į prašymą parengiamas atsižvelgiant į prašymo turinį: [...] 57.2. į prašymą pateikti Institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; [...] 57.4. į kitą prašymą atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys.“

Tyrimo išvados

10. Įvertinus Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes (pažymos 2 paragrafas) ir Kanceliarijos pateiktus paaiškinimus ir dokumentus, konstatuotina, kad Pareiškėjas skundžiasi Seimo kontrolieriui, kad Kanceliarija jam pateikė netinkamą atsakymą į Prašymą (ne pagal jo turinį).

11. Pagal šiam tyrimui aktualų teisinį reglamentavimą (Nuostatus, VAĮ ir Prašymų

nagrinėjimo taisykles; pažymos 8.2, 9.1 ir 9.2 punktai), Kanceliarija, nagrinėdama Prašymą, turėjo pagal kompetenciją atsakyti į Prašyme keliamus klausimus dėl MSĮ reikalavimų privalomumo, pateikti atsakymą Pareiškėjui pagal Prašymo turinį ir viešojo administravimo išsamumo principo reikalavimus (į Prašymą turėjo atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydama visas Prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindama Prašymo turinį).

12. Nagrinėjamu atveju Kanceliarijos pareigūnai, priešingai nei teigia skunde Pareiškėjas, nurodydamas Kanceliarijos Atsakymą į kitą jo prašymą (Prašymą-2), tinkamai išnagrinėjo Prašymą ir pateikė jam Kanceliarijos kompetenciją atitinkantį išsamų Atsakymą-2 (pažymos 7.5 punktas). Be to, Pareiškėjui į Prašymą atsakė ir Seimo Švietimo ir mokslo komitetas (pažymos 7.6 punktas).

Taigi, darytina išvada, kad šiuo atveju Pareiškėjo teisė į gerą viešąjį administravimą nebuvo pažeista, todėl vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu Pareiškėjo skundas atmestinas.

13. Kartu Seimo kontrolierius atkreipia Pareiškėjo dėmesį į tai, kad, vadovaujantis Prašymų nagrinėjimo taisyklių 34 ir 37 punktais, Kanceliarija turi teisę nenagrinėti asmenų prašymų, jeigu jų turinys nekonkretus ir nesuprantamas ir dėl to negalima tokio prašymo išnagrinėti, jeigu asmuo su prašymu per vienus metus kartotinai kreipiasi tuo pačiu klausimu, kurį Kanceliarija jau išnagrinėjo ir pateikė atsakymą (pažymos 9.2.2 ir 9.2.3 papunkčiai).

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

14. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X skundą dėl Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos pareigūnų veiksmų atmesti.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas